

JEŽ

BROJ 468

BEOGRAD, 19 JUNI 1948

2 DINARA

ZAJAM BEZ BANKARA

NEKADA, prilikom upisivanja zajmova u našoj zemlji, vladao je ovakav red: narod je plaćao ceh, a bankari dijelili pare.

Ti zajmovi koje su bankari izbankarisali, nosili su zvučna imena: konverzioni, stabilizacioni (tj. za smanjenje narodne imovine i povećanje zaduženosti), zajam za kupovinu ratnog materijala (koji je išao pravo u staro gvožđe), zajam za građenje željezničkih pruga (koje nikad nisu ni započete) itd.

Treba se samo sjetiti čuvenog Bontuovog zajma! Dovezao se lijepo Bontu jednog dana iz Pariza sa punim džepovima sitnine za bakšise, pa krenuo u posjete kao da je bio sveti Nikola ili kakav drugi svetac koji se u Beogradu mnogo slavi. Obišao on tako sve prijatelje od onih u dvoru do poslanika iz opozicije. Poslije tih vrlo učtivih, prijateljskih posjeta sve je išlo kao podmazano. Dok dlan od dlan, Skupština izglasala zajam. I to još kakav zajam! Zajam od sto miliona zlatnih dinara (onda kada je cio godišnji budžet iznosio 25 miliona), zajam za izgradnju željeznica!

Srpski narod poslije toga nikada više nije vidio Bontua, ni sto miliona, ni njegovu željeznicu. Generalna unija, koju je on predstavljao, bankrotirala je, a srpskoj državi ostalo je jedino da decenijama plaća anuitete. Plaćala ih je dogod je postojala, pa ih je i Jugoslaviji u naslijeđe ostavila.

Bontu nije bio jedini veliki majstor za sklapanje nevidljivih zajmova. Imali smo mi nekada i drugih velikih majstora, recimo Stojadinovića. Još je u svježem sjećanju kako je on, mjesto hiljadarki, razdijelio narodu obveznice ratne štete, koje su za nekoliko nedjelja sa 1000 dinara spale na 90. Onda ih je on hitno pokupovao po 90, a baš poslije toga one su, za divno čudo, skočile na 400 i na 500 dinara!

To su bili veliki bankari i finansijeri i vršili bankarsko-finansiske operacije velikog stila! Dok trepneš okom upetostručavao se kapital — njihov, ne valjda narodni, a narodne pare su se topile kao grudva snijega na suncu.

Danas su sa bankarskog neba, kao sa kakve olupane tavanice, popadale sve repate zvijezde. Ne blistaju više na njemu ni Kuma-

nudi, ni Stojadinović, ni Svrliuga, ni njihovi veliki strani bankarski prijatelji kao što su bili Bler, Čez, Ročild i ostala škorpionska sazvežđa.

I zato kada se danas raspisuje zajam, to nije više bankarski nego narodni zajam. Neće se on emitovati na stranim berzama, po sniženom kursu, a sitni špekulanti neće imati prilike da stranim kumovima viču: „Izgori ke-sa!“ Emitovaće se u zemlji i njegove obveznice biće isplaćene na vrijeme, bez bankarskih zakidanja. U zemlji će ostati i kamate i zgodici. Neće biti konverzija i mijenjanja uslova pod kojima je zaključen — izmijenice se samo lice zemlje novim fabrikama. Kursevi neće ni padati ni rasti — porašće samo životni standard cijelog naroda.

Ni po babu — ni po stričevima

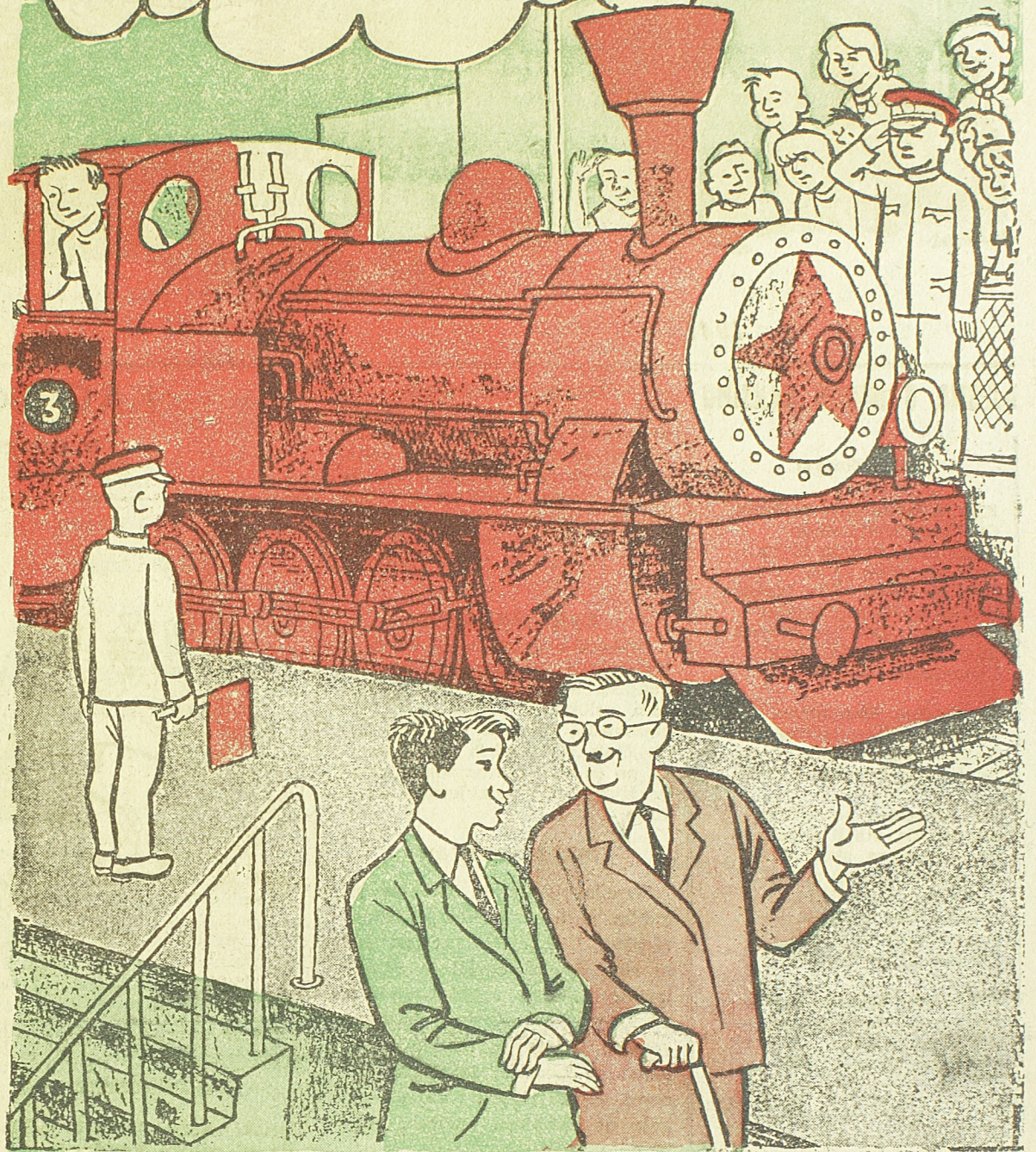
Truman je, izjavio u svom govoru u Spokonu (država Vašington) da je „sadašnji Kongres najgori od svih Kongresa koje pamti“. Kongresmen Helek, vođa republikanaca u Pretstavničkom domu, otmeno je dohvatio bačenu rukavicu i bez mnogo otmnosti iskatio što mu, ko zna otkad, leži na srcu: „Mnogi smatraju da je Truman najgori predsjednik od svih koje su dosad imale Sjedinjene Američke Države.“

Ono jest da Amerikanci mnogo vole da se hvale, ali tek kad počnu da se grde, ima šta da se čuje. U svakom slučaju, građani koji prate ovu prepirku ko je gori zadržavaju punu objektivnost. Njihovo mišljenje može se izraziti u svega nekoliko riječi:

— Biće da je Truman u pravu. On, kao predsjednik, dobro zna kakav mu je kongres... Što se tiče mišljenja Kongresa o Trumanu, mi nemamo razloga da Kongresu ne vjerujemo. Valjda Kongres najbolje zna kakvog predsjednika ima... Besumnje, oboje su u pravu.

A. P.

NAJ ŽIVI PIONIRSKA PROGA

NAJBOLJA STRATEGIJA

— Da nam i za ovu prugu ne kažu da je strategijska?
— Pa i jeste! To je još jedno uporište novih naraštaja!

POSAO SE NASTAVLJA

U posljednje vrijeme pojačano je vrbovanje njemačkih pilota za američku vojsku. Nacistički vazdušni gusari rado su prihvatili ovu ponudu, s obzirom da se u njihovom poslu, iz vremena rata, ništa ne mijenja osim aviona.

IZLAGAČI

Činovnik Sreskog poslovnog saveza u Bosanskom Novom kupio je trešnje. Trešnje su bile u fišeku od starih novina. I kad je posljednji plod vješto ubacio u usta, na dnu fišeka je pročitao krupnim slovima: „Nedjelja tehnike“.

U mozgu mu je sinula signalna sijalica nadležna za zaboravljene stvari. Pojurio je u svoj Savez i u najvećem očajanju saopštio da su oni svojevremeno propustili da organizuju „Nedjelju tehnike“. Kolege su ga ubrzo smirile. „Pa mi imamo stalnu izložbu, zar vi to ne znate.“ Zaista, to nije znao. A pod vedrim nebom u Savezovom dvorištu stajale su razne ručne vršalice, kopačice, sijačice, veliki plugovi, mašine za vještačko gnojivo i neke druge.

Činovnik se malo zburnio. „Pa zar te mašine inače nisu u upotrebi?“ Ne — u njihovom kraju one ne mogu da se iskoriste jer su suviše velike. A kako operativno rukovodstvo sve dosad nije riješilo šta s njima treba uraditi, to one stoje kao izložbeni artikli već treću godinu.

Neosporno da je ova ideja (komu su mašine proizvedene u čin izložbenih stvari) bila vrlo duhovito rješenje, jer bi se u protiv-

nom moglo pomisliti da se Savez nebriljivo, čak štetočinski odnosi prema narodnim dobrima.

Ovakva dosjetka je čak preporučljiva i svima onima kod kojih, nezaštićene i neiskorišćene, propadaju razne mašine, a ako im se samo naljepi cedulja sa napisom: „Izložba“ — mogu da postanu uzorni artikli.

HILJADUGODIŠNJAK

Nasi Nanuševski trgovac iz Struge, saznao je svojevremeno od jedne vračare da će živjeti hiljadu godina, pa se stoga obezbijedio sa 100.000 komada žileta, računajući da i u tako

dubokoj starosti čovjek treba da bude svjež i izbrijan.

Kako ova kombinacija nije naišla na razumjevanje. Nanuševski je ostavljen bez ove žiletke zalihe. Umirio ga je tek komšija brica, koji mu je obećao da će svoj zanat predavati s koljena na koljeno, te da će mu i berberi prapraunučići stajati uvijek na usluzi.

Konzilijum

— Ako ti to nije dosta da ćemo ti i ovog galskog pijetla...

U Grčkoj

1941

1948

PJESMA O NOVOM MAKSIMU

(Po Zmaju)

Kad je jedan novi Maksim,
Ostriženo čuv'o stado
Zapadnoga vojnog bloka,
Slušao je vrlo rado —
Kraj de Gola, Zila Moka,
Saragata, Bluma, Spaka
I ostalih „blok“ — junaka —
Stare priče „reda nova“
i buncanja Čerčilova.

Bilo podne, tiho, nemo,
Maksim seo pa zadrem'o.
Najedanput — nuto čuda —
Skoči neki Džordž sa duda.

„Oj Maksime, pobratime,
Najamniče, šta li si mi? —
Preni skokom, skoči okom
Pa kovčežić ovaj primil'
U njemu je amajlija,
I volstritski bilbiliti, —
Koja zemlja to usvoji!
Doveka će srećna bitil'!“

U kovčežić Maksim zuri —
Poklon mu je svaki mio —
Ali u toj pozituri
Poklopac ga poklopio.

R. J. M.

MALE PROMJENE

U posljednje vrijeme mnogo se govori da će Bevin napustiti položaj engleskog ministra vanjskih poslova. Pretpostavlja se da će njegovu dužnost preuzeti Bevan. Iako je razlika u imenu samo u jednom slovu, vjeruje se da će politika ostati doslovno ista.

ZASLUŽNI LJUDI

Britanske okupacione vlasti u Njemačkoj amnestirale su pripadnike SS-divizija „pod izvjesnim uslovima“. Amnestija nije obuhvatila građane van ovih nacističkih zločinačkih organizacija, pa će oni, prema tome, i dalje živjeti pod neizvjesnim uslovima.

MALI VELIKAN

Stranka generala Smatsa izgubila je na izborima u Južnoafričkoj Uniji. Nije izabran čak ni sam Smats. Čerčil je odmah izjavio: „Jedan veliki čovjek je pao...“ Potresen ovom izjavom, general Smats je odmah otputovao za London, smatrajući da nema smisla živjeti i dalje tamo gdje ne razumiju njegovu veličinu.

SVE JE PREDVIDENO

Na pitanje novinara zašto SAD šalju Austriji ribu koja se upotrebljava za ishranu polarnih pasa kao pomoć u hrani, jedan od administratora „Maršalovog plana“ je objasnio: „Možda će Austrijanci otkriti da je ta riba ukusna i dobra za jelo. U protivnom, mi smo spremni da im, u daljem ispunjenju naših obećanja za „pomoć“, pošaljemo i same polarne pse...“

SAMO CITATI

HUMANI GEST

„Na ime pomoći“ uvezeno je u Njemačku iz Sjedinjenih Američkih Država oko hiljadu tonna konzervi konjskog mesa s etiketama „Prva pomoć Crvenog krsta — samo za pse“. Pretstavnik njemačkog bizonalnog ureda za ishranu izjavio je da „Bizonija“ ne bi dobila nikakvo drugo meso da je odbila da primi ovu konjetinu iz Amerike.“ (Telepres)

ČIST OD SAVJESTI

„Poslije sjednice Komisije za vanjske poslove, pred kojom je dao izjavu o londonskom sporazumu, ministar vanjskih poslova Žorž Bido izjavio je predstavnicima štampe: — Što se mene tiče, moja savjest je čista...“ (France-pres)

SUPROTNA GLEDIŠTA

„Frank Barnes, činovnik jedne pošte u Kaliforniji, otpušten je iz službe zato što je bio sekretar mjesne Lige za zaštitu crnaca i crvenokožaca. U prapratnom pismu, dodatom uz listu za otpuštanje, konstatare se da je Barnesov stav suprotan stavu vlade SAD.“ („Action“, Pariz)

SLIČNOST PO BOJI

Amerikanci su osnovali u svom sektoru Berlina „Crnu gardu“, čija je dužnost proganjanje demokratskog stanovništva. Ova organizacija toliko je slična s Hitlerovim Gestapoom da se razlika u poslodavcima gotovo i ne primjećuje.

KAO PORUČENI

U američku vojsku biće primljeno 25.000 Andersonovaca i drugih ratnih zločinaca.

— Oj rajt! Prima materijal za odbranu demokratije!

RECIPROCITET

Pariski napredni listovi javljaju da su odluke londonske konferencije o Njemačkoj izazvale u francuskoj javnosti „duboko zaprepašćenje i zabrinutost“. Ova vijest izazvala je kod onih koji su pregovarali u Londonu duboko zaprepašćenje i zabrinutost.

MRKA KAPA

Cang Kaj Seku žuta rijeka zacrnjela ovih dana, pa ga teža sudba čeka: tjeraju ga iz Cinana.

ZASTO? — ZATO

■ Zašto radnici u Jesenicama „nemaju potrebe za voćem i povrćem“ kako je to duhovito izjavio rukovodilac državnog trgovačkog preduzeća, inače bivši trgovac, pa tih namirnica ima za bacanje?

□ Zato što se potrebe uspješno otklanjaju paprenim cijenama.

■ Zašto beogradski građani radije uzimaju povrće jevtinije a boljeg kvaliteta, nego skuplje i gore, kad se često i jedno i drugo prodaje istovremeno?

□ Zato što su se uvjerali da tu ne važi ono pravilo: ako ne znaš šta je lijepo, pitaj šta je skupo.

G O Z B A

Džordž Maršal je izjavio da za primanje američke „pomoći“ treba imati — hrabrosti

— Samo kuražno! Dajemo vam u kapljicama.

ŠALAJKE

Opravizmo dobro sve
žetelice, traktora,
zrno neće da se prospe
kada žito dospe —
šalaj!

Već se bliži žetve dan,
napravio dika plan:
viškove će, on planira,
sve da kontrahira —
šalaj!

PUŽ TRANSPORTER

Na relaciji Sarajevo—Bosanska Dubica puževi ponekad konkurišu savremenim saobraćajnim sredstvima. Tako se oni upotrebljavaju za prenošenje tekstilnih karata, koje veliki broj građanskih i šumskih radnika u Bosanskoj Dubici još od marta meseca očekuju iz Sarajeva. Kako se saznaje, posljednji pužji transport stići će u Dubicu već u toku ove godine, te neće biti potrebno da se zbog toga piše pnaesta urgencija.

Kruševačke firme

Nas nekoliko umornih putnika vratili u Kruševac. I naravno, tražimo da se odmorimo. Na jednoj zgradi ve likim slovima ispisano: Gostionica „Stalać“. Udemo unutra, kad tamo — poljoprivredni kura.

Produžimo dalje i vidimo još krupniju firmu: Hotel „Oslobodjenje“. To je zadruga krojačkih radnika.

Hajde bar da svratimo na čuveni jogurta — evo je pred nama Mlekara „Zdravljak“. Zatražimo ko mlijeka ko jogurta, ali nam odgovoriše:

— Možete dobiti sladoled i mlače. Ovo je poslastičarnica.

Proklinjemo mi firmopisce i napravivše ovu zbrku, kad nas uvide u oči: Gostionica „Kačuša“. Nema sumnje, ovo je nešto novije, jer prije rata nisu postojale „kačuše“. Ali i tu smo se naboli mjesto kelneraja i stolova — i vače mašine, pa šepuju li šepuju.

I tako se sasvim pobrkasmo. Čim vidimo firmu: „Frizer“, a mi se već spremamo da nas tamo dočeka potkivač; ne bi nas iznenadilo ni da „Apoteka“ prodaje plugove.

Morali smo da promijenimo taktiku. Čim smo opazili veliku firmu: „Krojački mode salon Uroševića“, mi se obradovasmo; tu će sigurno biti piva i jestiva.

Uđusmo unutra, i zapitasmo da li ovaj krojački salon vrši dužnost gostionice, pošto su sve gostionice pretvorene u krojačke salone.

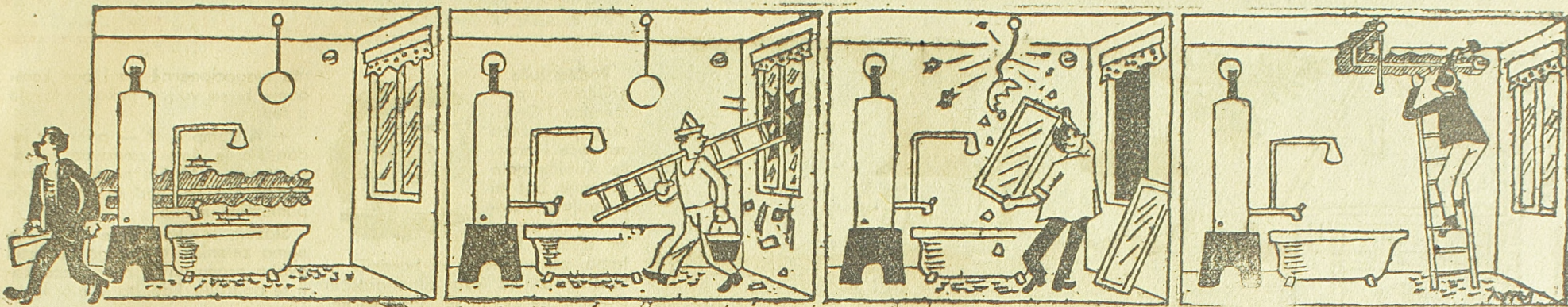
— Ovo je gradska prodavnica cipela — osmišljenu nam se poslova.

Kalorije gdje ste, gdje ste...

Na vijest da je pozorišna menza „Drina“ u toku takmičenja priredila obrok sa nekih 3.000 kalorija, umjetnici su se razveselili. Uprava menze se, međutim, rastužila. Stavila je prst na čelo: šta će biti sa abonentima, ako se tako produži? Balerine će izgubiti vitkost, a glumci će dobiti salo oko srca. Da se to ne bi desilo, serviraju im se sada za večeru tri-četiri krompirića, ili tanjirić rezanaca, ili nedokuvani grašak u vrućoj vodi, a uz ručak neđastaju samo uveličavajuća stakla.

Otklonivši na taj način opasnost od štetnog dejstva kalorija, uprava menze se razveselila, a umjetnici se, ko zna zašto, rastužili.

MALE OPRAVKE - VELIKE ŠTETE

Monter je popravio slavinu...

Moler je popravio zid...

Staklorezac je popravio staklo...

Električar je popravio eiektriku...

FRIDRIHA ŠILERA iz Bizonije

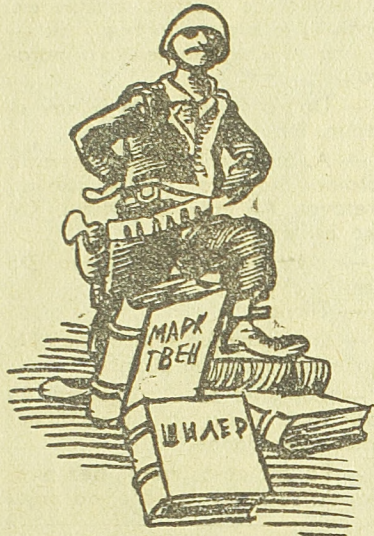
Da ne bi štetne knjige omele izvršenje bizon-programa o prevaspitanju zapadnonjemačkog naroda, vlasti Bizonije preduzele su vrlo energične mjere koje su već urodile plodom:

Mark Tven, Fridrih Šiler, Džek London i mnogi drugi antibizonski pisci potpuno su onemogućeni u bizonskom raj.

Nije ni čudo: sudovi za denacifikaciju i raznorazni organi za utvrđivanje lojalnosti, odnosno nelojalnosti, imaju o pomenutim piscima najcrnja obavještenja. Mark Tven je, na primjer, napisao sljedeće:

„Glavna masa ljudi koji žive u mraku dobila je više svjetlosti nego što je to odgovaralo našim interesima. Mi smo se prevari-

Ma da je Amerikanac, Mark Tven čitavih pedeset godina podmuklo čekao da u Bizoniju

Granice ima nasilju tiranskom! Kada su prava zgažena

I kada teret nepodnošljiv
Ugnjeteni obračaju se pravdi
I ona njima pruža prava sva...

Stari slijepi oče! Vidjeti nećeš dan oslobođenja,
Ali doprijeće on do sluha
Kad bukna na planinskim visovima
Plameni znaci, kad se redom sruše
Tvrđave crne ugnjetača zlih,
Kad iz svih sela i gradova
Tvom domu krene narod
Kad sine poslije tame vedri dan!

Hitlerovi generali potpuno se slažu sa zabranom boravka koja je u Bizoniji izrečena ovim štetnim stihovima i njihovom zlonamjernom autoru Fridrihu Šileru. Time je bizonsko-kulturtregerski sistem dobio snažnu podršku s nadležne strane, t.j. sa strane u čiju se nadležnost nije sumnjalo ni prije petnaest godina — prilikom onog poznatog spaljivanja knjiga koje se umnogome može uzeti kao preteča sadašnjeg bizonskog „prevaspitanja“.

FILMSKA HRONIKA

— Šta, zar i taj film nije već otputovao?

HIROMANTIJA

Slaba evidencija je jedan od osnovnih uzroka što artikli obezbijeđenog snabdijevanja u pojedinim mjestima Slovenije ne stignu na vrijeme do potrošača.

— Šta, šta radi to drug evidentičar?
— Gleda u karte kakvo je stanje zalih robe, a kockom izračunava koliko ima potrošača.

VARNICE POŠTENJA

(ili: Baga se kotao loncu)

ubaci navedene redove, a Nijemac Fridrih Šiler, još duže se pripremao. Pred samu Šilerovu smrt njemačka cenzura izmasakrirala mu je „Viljema Tela“, čime je ljubazno skrenula pažnju bizon-vlastima na to sumnjivo djelo i njegovog pisca. Mjerdavni u Bizoniji veoma su zahvalni svojim uglednim prethodnicima od prije četrnaest i više decenija — Šilerovim cenzurama iz 1805 godine, ali smatraju da su ti cenzori pogriješili kada su iz drame, koja ima pet činova, izbacili samo pola čina. Bizonski cenzori izbacili su, još četiri i po čina i tako stavili Šilera pred svršeni čin.

Pretpostavlja se da su u obrazloženju odluke o protjerivanju Fridriha Šilera i Viljema Tela, iz Bizonije, kao kroz nepouzdanih elemenata, navedeni sljedeći očigledno antibizonski i antizapadnodemokratski stihovi, koji nepobitno dokazuju tešku krivicu imenovanih:

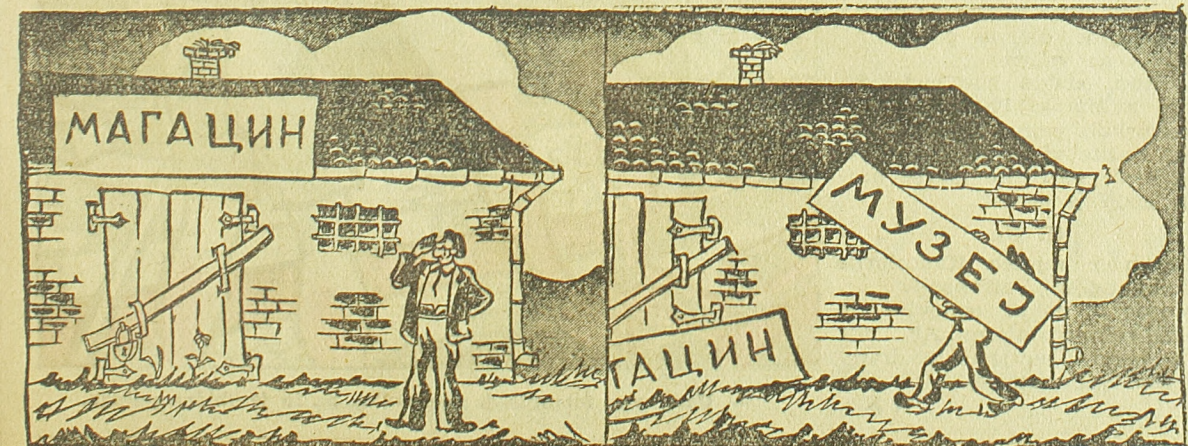
Zar dužnosti ljepša, časnija postoji
Od dužnosti da štitiš narod svoj
I prava svih potlačenih da braniš?

— Znam, znam, katanac. Ali, kuku na srce, i jesli pljačkao.

SLIKA BEZ RIJEČI

U magacinima na Rijeci leže velike količine robe davno uvezene iz inostranstva, jer je ne podižu preduzeća kojima je upućena.

Mali Bokica piše „Ježu“

Našlise na ruci...

Čim su špekulantima poinventarisane radnje dedino društvo donelo vesti iz pouzdani izvora da su došle na red zanatlije i ko god neće u zadrugu sve će mu uzmu a to čika boža stalno pričo komšiji srećku šusteru i sad čika boža kaže da je srećko šuster najpametniji šuster jer oče d isproda stvari a ja sam se kaže našo čoveku na ruci pa sam mu kupio mašinu i kalupe a imam jednog čoveka što je uvatio vezu s neke zadruga u unutrašnjost i već smo to ekspedovali i spasli, šta ćeš u ovim vremena moramo jedan drugog d ispomažemo.

Al bi tebi da se nađu i mnogim drugim na ruci pa kad su se zanatlije uverile na sastancima da je zanat zlatan a ne zlato počelo je šuškanje da će d oduzimaju šivaće mašine po kućama i daju zadrugama pa odma nastala prodaja zaplašeni singerica jer se i bivši bakali našli na ruci a baba mara iz naše kuće što prima pomoć žalila se komšinici vala više bi volela d umreć neg da se ristanem od mašine posle pola veka al ako mora šta ču a tetka persa čula pa joj kaže u poverenju da će invalidkinje i penzionerke što nisu iz beograda sve u domove a ona pitala a di su točki domovi a tetka persa kaže more ne brinite, zar ne vidite koliko se zida a baba mara posle rekla bolje da me primi zemlja neg d idem u sirotinjski dom al ako se zida valjda neće više od dvoje troje u sobu pa čemo se valja nekako složiti a tetka soka penzionerka što drži samce di god stigne samo oče u uhće strašno grozno užasno i zamal nije poželela zapadnomaršalsku penziju a tetka nada kućna poverenica izbrusila i što se puštaju nasamarivati.

A onda su ti što imaju špekulantski zanat u rukama počeli d oduzimaju pišaće mašine po kućama za jevtine pare da i kobajagi ne bi drugi oduzeli za kancelarije a tetka persa je čak čula da će d oduzimaju po kućama fen za sušenje kose jer to treba za frizerske zadruga i da nisu ljudi otišli u reon i lepo se raspitali agencija mileva i agencija brale javili bi da se oduzimaju budilnici za buđenje taze činovnika bivših privatnosektorista pa onda rešoi za kuvanje kafe po kancelarijama i pepeljare za stranke, pegle i gajtani za gradsko preduzeće za čistoću, tiganji i devđiri za društvenu ishranu a dugmići i špenodle za krojačke radionice.

Čika srećko se žalio deda paji na čika božu a deda mu kaže dok je čurana biće i podvarka a šta kukaš kad ti ržu novci po kesli.

MODERNIZOVANO

U nekim selima nije na vrijeme zemljoradnicima objašnjena Uredba o otkupu žitarica.

— ...A kada nabavimo šapirograf, mi ćemo svakome prepis uredbe, pa neka se ravna.

ZELENA KAMPANJA

Pođem juče u najbližu prodavnicu Gradskog preduzeća za voće i povrće. Kupiću malo boranije, baš mi se prijala, i koji krstavac — za salatu. Kad tamo, zainat, nema ni boranije ni krstavaca: na tezgi silan grašak. Doduše, ne zeleni se, nego se nekako žuti, ali ima ga, brate, prodavac se jedva vidi iza njega.

— Otkud vam sad ovoliki grašak? Kad smo ga počeli jesti, prodavali ste pekmez.

— Sad je nastala kampanja.

— Kakva kampanja? — Pa, kampanja branja graška. Mi ga dobijamo, znate, iz Pančevačkog Rita, a tamo su predviđeli kampanju branja za juni.

Baš tako piše, veli, i u priručniku »Kako ću postati baštovan«. Grašak je sazreo u maju, ali — ko mu je kriv, što je tako poranio!

— Dobro-de, ali ovaj je sav uvenuo, šta li?

— A, ništa, ništa, samo se malo ustojao. Šta ćete: utovar, istovar, pretovar. Ali zato je jevtiniji. Koliko želite?

— Ne, neću grašak. Nego, šta vam je ovo?

— Tikvice.

— Što su ovako smežurane? Ne može čovjek da ih pozna.

— Zadržale se u magacinu. Pisao sam, pisao, ali magacioner poslao tek danas.

— Pa zar ne bi mogli, bez pisanja, da se malo rastrčite, da pojū

rite magacionera? Pa i one kampanje bi se valjda nekako dovele u red!

— A kampanjel — prihvata jedan što je dotle zavirivao po tikvicama. — Mislite na ove zelene kampanje? Eh, kad bi samo bile pametnije, zrelije!

Slazem se: bez zrele kampanje nema zeleniša. Nema ga bar kod ovako promućurnih prodavaca koji se dopisuju, kao što je moj komšija.

VOLŠEBNO JEZERO

Na travničkoj željezničkoj stanici, nedavno, iako nije bilo kiše, odjednom se napravilo čitavo jezero. Kad su službeničke stanice malo bolje zagledali, primijetili su da jezero ne izvire iz zemlje već iz jedne vagon-cisterne, iz koje je još u Bosanskom Brodu počeo da teče — benzin. Za otkriće ovog volšebnog benzinskog izvora zasluga ipak ne pripada Travniku već stanici u Bosanskom Brodu.

BAROMETAR

— Mama, zar će opet da pada kiša?

GREJALICE i VENTILATORI

Tragikomična igra u tri čina

I čin

Januar mjesec. Kancelarija rudnika „Vatrokopići“. U tri četvrtine sobe naslagani štosovi papira — to su trebovanja, porudžbine, opomene, urgencije, naravno, sve za najhitniju isporuku toliko i toliko tona. U preostaloj četvrtini kancelarije činovnik rudnika bespomoćno drži na oba uva po jednu telefonsku slušalicu i istovremeno odgovara (pošto iz obje slušalice dolaze istovjetna pitanja):

— Ne možemo... Nemamo za vas... Jeste, proizvodimo preko

plana, ali vama ne možemo ništa izliferovati, jer su drugi

mного ranije poručili... Pa da, ranije da ste se javili, ugovor da imate...

Utom se otvaraju vrata i zajedno sa snježnim vihorom upada neka prilika sva umotana u šalove.

— Hitno, hitno, hitno! — dopire uzbuđeni glas iz šalova. — Evo vam trebovanje za isporuku uglja. Ja sam nabavljač Tvorнице otkivaka i otpresaka...

— Ali, molim vas, pa vi niste u spisku! Ne možemo za vas odvojiti nijednu tonu.

— Hej, čovječe, nemamo ni trunke uglja! Staće nam proizvodnja. Ne brinite, ja sam dotjerao kamione.

— Nemoćan sam, druže, da vam pomognem.

Nabavljač se uzrujava, dokazuje, drži govor o troškovima proizvodnje...

Vrata se opet olujno otvaraju. Meteorski ulijeće nova mušterija:

— Hitno, druže! Ja sam nabavljač ABVGDDPRED-a... Dotjerao sam kamione... Kako?! Nismo na vrijeme naručili? Bacite tu birokratiju! Činovnici ne mogu da rade. Grdne pare dadasmo na električne grijalice.

I drži govor o troškovima, o narodnim potrebama...

— Nema, nema, nema... — odgovara službenik automatski.

II čin

PRVA SLIKA

Jun i mjesec. Kancelarija Tvornice otkivaka i otpresaka. Nabavljač sjedi za stolom u košulji, preznojava se i pije limunadu. Ulazi službenik rudnika „Vatrokopići“:

— Druže, vi ste od nas zimus tražili uglj. Da napravimo sada ugovor za iduću isporuku.

— Drugovi, da vas potsjetim... uglj... na vrijeme... — Auu, odakle ovaj pada! Sigurno sa Marsa. Pa mi u ovo vrijeme diskutujemo o drugim stvarima. Kažite vi nama, prijatelju, gdje može najljepše da se provede godišnji odmor...

DRUGA SLIKA

Preduzeće ABVGDDPRED. Polako se otvaraju vrata i stidljivo se pomalja službenik rudnika:

— Ugalj, vatra, vrućina, — dahće nabavljač — ta idite molim vas sa tim vašim paklenim artikulima! Zauzet sam prečim poslom. Vršim nabavku ventilatora za naše kancelarije i piva za našu menzu.

III čin

Januar mjesec. Kancelarija rudnika uglja „Vatrokopići“.

Mogao bi da se ponovi I čin — kao refren u pjesmi. Ali nije da se ponovi, jer je takav dramski obrt već zastario.

V. K.

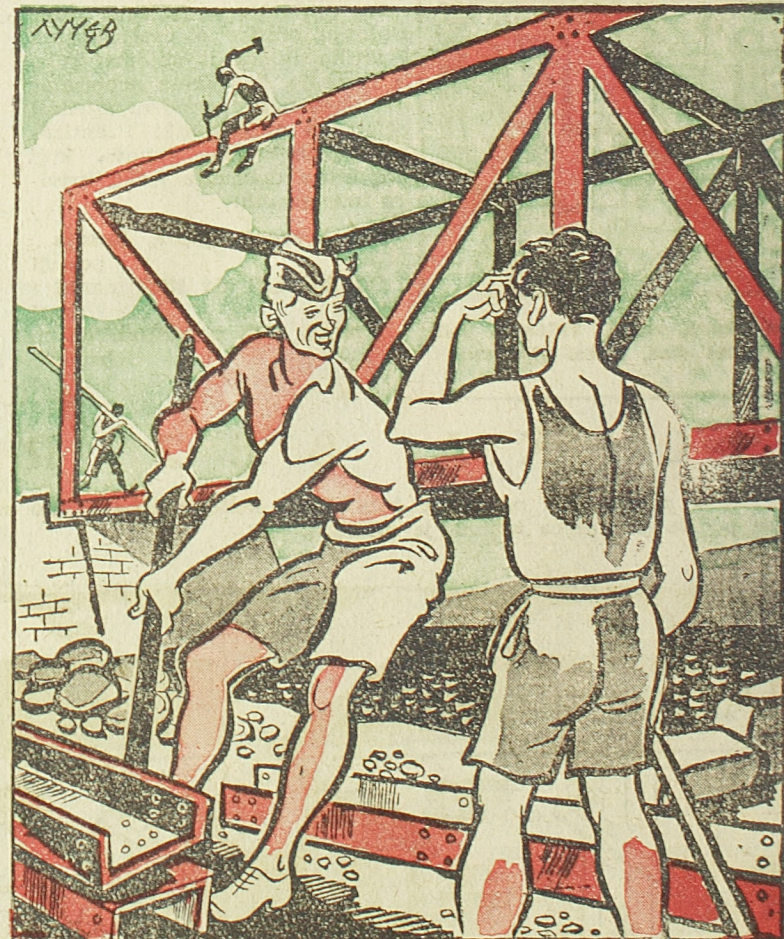
KRUPNA OBAVEZA

— Ala je teško ovo pismo!
— Naravno da je teško: pišemo da ćemo dati desetine miliona pudri žita!
(„Krokodil“ — Moskva)

TEORIJA I PRAKSA

Donijeta je Uredba o obaveznom praktičnom radu studenata i daka stručnih škola.

— Pazl, ona formula iz mehanike, pa to je obična poluga.